

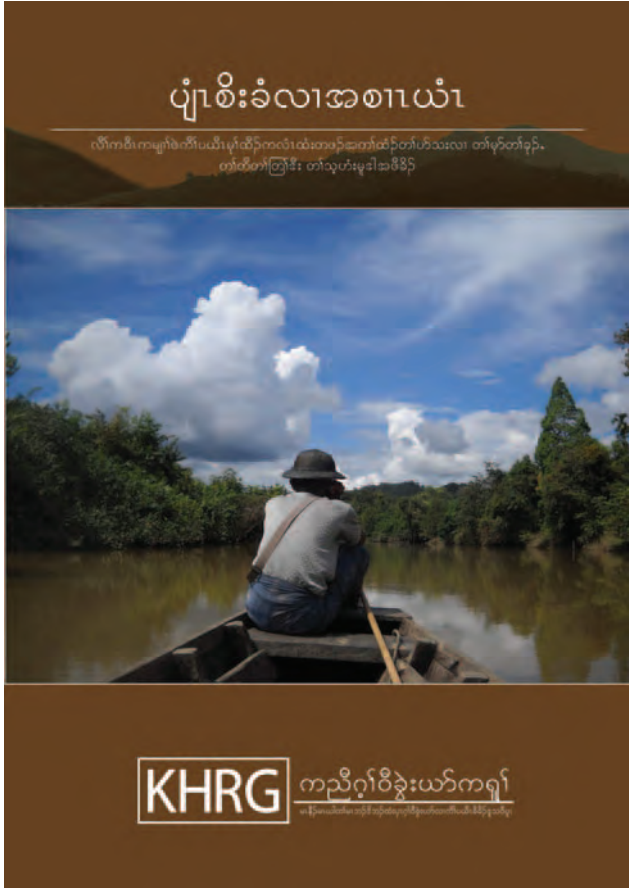
လံာ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအဖုၣ်
လါစးပထုဘၣ် ၂၀၁၉ နံၣ်

ပျံးစိးခံလၢအစၢၤယံၤ

လီၤကဝီၤကမျၢၣ်ဖဲကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးတဖၣ်အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဟံးသးလၢ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်, တၢ်တီတၢ်တြၢ်
ဒီးတၢ်သ့ဟံးမူဒါ အဖီခိၣ်

ပှၤလီၤကဝီၤဖိလၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤကလုာ်န့ၣ်ဆံးအိၣ်ဆိး
လီၤတဖၣ် တူၢ်ဘၣ်ဒီးဝဲတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢ အပိာ်ထွဲထီၣ်အခံခိဖျါ
တၢ်မၤပယွဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် လၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်မၤပယွဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ်အံၤ ပၣ်ယုာ်ဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်မၤ
ပယွဲလၢအကဲထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဒုးအဆၢကတီၢ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်
မဲာ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ ခိဖျါတၢ်မၤအါထီၣ်သုးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီး
မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် အတၢ်မၤဟးဂီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်အသး စုကဝဲၤ
တၢ်ဘၣ်ကံာ်ဂုာ် လၢအကဲထီၣ်ဒီးအသးမ့ၢ်ဂုၤ, တၢ်တီတၢ်တြၢ်သန့
လၢအလဲၤသယဲၤလီၤသးမ့ၢ်ဂုၤ, ထံၣ်ကီၢ်ပယီၤတၢ်ဒုးတၢ်ယာ် ဒီးတၢ်မၤပယွဲ
ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ်ကဲထီၣ်ဒီးအသး လၢထံကီၢ်အပူၤ
ဒီးလုာ်လၢထူသန့အသး ဒီးလၢအကွၢ်ဂီၤလီၤဆိလီၤသးအဂၤတဖၣ်
အိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ တၢ်ဂုၢ်ကျဲးစးဘျါရဲဝဲ
တၢ်မၤပယွဲ တဖၣ်အံၤဒီး တၢ်မၤကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်အီၤန့ၣ်
ယံာ်နီၤဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကညီဒီကလုာ်စၢဖျါကရၢ (KNU) ဒီး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တဖၣ်
ဆဲးလီၤဝဲတၢ်ပတုာ်တၢ်ခးပတြီၤအလံာ်ဃံးဃာ် ဝဲ ၂၀၁၂ နံၣ်ဝံၤ
အလီၢ်ခံ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လၢ တၢ်ထံၣ်အီၤဖျါဖျါဖျါတဖၣ်
အိၣ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၢၣ် လီၤကဝီၤဖိလၢအအိၣ်ဆိးလၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်
ထီၣ်ကလံၤထံးတဖၣ်တူၢ်ဘၣ်ဒီးဝဲ တၢ်မၤပယွဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်
အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤတၢ်ဘၣ်ကံာ်ဂုာ်စၢလီၤဝဲဒၣ်အံၤ ကဲထီၣ်
တၢ်ဒါလီၤန့ၣ်ဝဲကျဲလၢ တၢ်မၤပယွဲအကွၢ်အဂီၤအဂၤ ဒီးအမ့ၢ်
တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်, တကးဒီးဘၣ် ဒုးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်သး
လၢအနးဒိၣ်ထီၣ် လၢသဝီဖိတနီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကမျၢၣ်ပှၤတဝၢလၢ
အတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲဒီးစုကဝဲၤတၢ်ဘၣ်ကံာ်ဂုာ်လၢ အနီၣ်လၢအဆံအတၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ, ကလုာ်န့ၣ်တၢ်ကွၢ်တလီၤဒီး
ဒီးန့ၢ်ဘၣ်နီၤသးအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ အဒိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဟံၣ်ဖျါအလၢအပူၤန့ၣ် တၢ်ဂုၤလီၤအီၤလၢအဲကလံးကျိၣ်ဒီးပယီၤကျိၣ်
န့ၣ်လီၤ. လံာ်ဟံၣ်ဖျါလၢကျိၣ်သၢမံၤလၢအံၤ တၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤသ့လၢ ကညီဂွံဝိ
ခွဲးယာ်ကရုာ် တၢ်ကစီၣ်သန့ www.khrgh.org အပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

အနီၣ်လၢအဆံအတၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ, ကလုာ်န့ၣ်တၢ်ကွၢ်တလီၤဒီး
ဒီးန့ၢ်ဘၣ်နီၤသးအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ အဒိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲ ၂၀၁၅ နံာ် တာ်ဆဲးလီၤဖဲ ထံကီၢ်ဒီဘုာ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအလံာ်ယံးယာ် (NCA) န့ာ် ဇးအိၣ်ထီၣ်ဖဲ တၢ်ဆိတလဲအဂ့ၤတနီၤန့ာ်လီၤ. ဒ်တၢ်မၤတၢ်မုာ်တၢ်ခုာ်အကျိၤအကျဲအံၤ အိၣ်ကတၢ်ထီၣ်အသး လၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤအသး တၢ်ကဘျါၣ်တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ ခွဲယာ်လၢအပူၤကွံာ် လၢအမုာ်တၢ်စံာ်စိၤအအာ်တဖၣ် ဒီးတၢ်မၤပယုဲလၢကကဲထီၣ်သးအသီတဖၣ် လၢကီၢ်ပယီၤမုာ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးအပူၤ တုၤအပတီၢ်ဆံးအါလဲၣ်န့ာ် တၢ်တသ့ညါအီၤဖျါဖျါဖျါဒီးဘၣ်န့ာ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်တခါ, တၢ်မၤပယုဲလၢအပူၤကွံာ် အတၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ သ့တဖၣ် မၤဘၣ်ဒီးဒီးဒ်လီၤကဝီၤဖိတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူကိးနီၤဒီး ဒီးတကးဒီးဘၣ် တၢ်မၤပယုဲအက့ၢ်ဂီၤလၢအသီတဖၣ်စ့ၢ်ကိး မၤဘၣ်ဒီး လီၤကဝီၤဖိတဖၣ် အတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူ အမုာ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်ဒိၣ်မးန့ာ်လီၤ. လၢတၢ်န့ာ်အယိ ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ ခွဲယာ်တဖၣ် ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တီၢ်တြၢ်ဒီးစ့အိၣ်လိး လၢအမၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤအဝဲသ့အတၢ်အိၣ်မူန့ာ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရဲဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ာ် လီၤ. တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘျီတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဘျါၣ်အီၤတုၤလီၤတီၤလီၤအိၣ်တအိၣ်န့ာ် ထဲဒ်ပုၤကမျါၢ်လၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် ဆၢတၢ်ဝဲသ့န့ာ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤဖဲ လၢမ့ၢ် ၂၀၀၆ နံာ် ဖဲလုာ်သီကီၢ်ဆၢ, မ့ၢ်တြၢ်ကီၢ်ရၢာ်အပူၤန့ာ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံၤဖျါဖဲ မုာ်ကမဲတဂၤ ဒီးအဖိလွံာ်ဂၤလၢ တၢ်ယုာ်အိၣ် ကမ့ၢ်အလီၢ်တတီၢ်န့ာ်လီၤ. ပိာ်မုာ်အံၤအဝၤန့ာ် ပယီၤသးတဖၣ် ခးသံကွံာ်အီၤ ဖဲ ၂၀၀၆ နံာ်အခါန့ာ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

လံာ်တၢ်ကစီၣ်တဘျီအံၤ ဟံၤဖျါထီၣ်တၢ်ထံာ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်မၤပယုဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲယာ်အက့ၢ်အဂီၤလၢအပူၤကွံာ်တဖၣ်ဒီး တၢ်မၤပယုဲ အက့ၢ်အဂီၤလၢ အဆိတလဲထီၣ်အသးတဖၣ် လၢကီၢ်ပယီၤမုာ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးအပူၤ ယုာ်ဒီးတၢ်ဒီးန့ၢ်တၢ်တီၢ်တြၢ် ဒီးတၢ်ဘျီဘၣ် မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ တၢ်မၤဘၣ်ဒီးပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲယာ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ာ်လီၤ. ဒ်သးတၢ်ကနီၢ်ပာ် တၢ်ဆိတလဲတဖၣ်အံၤအဂီၢ် ကညီဂိုဝီခွဲယာ် ကရူာ် (KHRG) ပညိၣ်ဒီး သံကွံာ်သံဒီးသဝီဖိတဖၣ် ဘၣ်ယးဒီးအဝဲသ့အတၢ်အိၣ်မူ တၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်မၤ NCA ဖဲ ၂၀၁၅ နံာ် ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ာ်လီၤ. နီၣ်လဲၣ်ဂ့ၤလဲၣ်ဂ့ၤ စးထီၣ်လၢတၢ်မၤပတုာ်တၢ်ခး ဖဲ ၂၀၁၂ နံာ်ဝံၤလံာ်လံာ်န့ာ် တၢ်တြၢ်နီၢ်ပာ်အီၤလၢ သးအတၢ်ဟူး တၢ်ဂဲၤ ဒီးတၢ်မၤပယုဲ ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲယာ်တဖၣ်အံၤ ဆိတလဲသးအါမးန့ာ်လီၤ. လံာ်တၢ်ကစီၣ်တဘျီအံၤ ပညိၣ်ဒီးဘၣ်ထွဲ တၢ်အာ် လီၤဘၣ်သး ခံၤဘျီလၢဂီၤဒီတကတီၢ်ညါဒ်သးတၢ်ကဆိကမိၣ်ထံးအီၤ, မ့ၢ်လၢသဝီဖိတဖၣ်ထံာ်လၢ တၢ်မၤတၢ်ပတုာ်တၢ်ခး ခံကတီၢ်လၢာ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်တမံၤယီၤလၢအမၤဒီးအသး တုၤမုာ်မဆါတနီၤအံၤန့ာ်လီၤ.

အဆာဒ် ၁ – တံးမပယွဲပဟ်ဒ်ခိပ်ဖိခွဲးယံလၢ တံးတချုးမးဒဲးတံးပတုတ်တံးခး – တံးဟ့ၣ်သါအအာလၢ တံးတူၢ်ဘၣ်အီၤတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ

လံာ်အဆာဒ် ၁ ကွဲးဖျါထီၣ် ဘၣ်ယးကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးအပူၤ တံးမပယွဲဒီးမးဘၣ်ဒ်ပဟ်ဒ်ခိပ်ဖိခွဲးယံလၢအကဲထီၣ်အသး လၢအပူၤကွံာ်တဖၣ် ဖဲတံးတမၤတံးပတုတ်တံးခးဒဲးဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တံးအံၤကဒုးသ့ၣ်ညါပဟ်ဒ်ယးဒီး တံးလၢကမျါတဖၣ်ဘၣ်ကွံာ်ဆၢၣ် မဲာ်ဘၣ်ဝဲ တချုးဒဲးလၢ ၂၀၁၂ နံၣ် ဒီးပညိၣ်ဟ်ဖျါဝဲ လီၤဆီဒ်တံးဘၣ်ယး တံးသုးဆူၣ်လီၤကျဲးဒီး တံးမပယွဲပဟ်ဒ်ခိပ်ဖိခွဲးယံ အတံးဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးလၢအပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးတံးကနီၤပာ်ဝဲ ကမျါလၢအအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံာ်ထံးတဖၣ် အတံးထံၣ်, တံးကီၢ်တဲလၢအကွံာ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲဝဲ တံးမုၢ်တံးခုၣ်အကတီၢ် ဒီးတံးမိၣ်န့ၣ်သးလီၤတံးတီတံးတြီလၢ ပဟ်တူၢ်ဘၣ်တံးတဖၣ် အကျါအကီၢ် အရဲဒ်လၢတံးကနီၤပာ်ဝဲ တံးစံာ်စါတဲစါဒီး တံးဟ့ၣ်သါလၢအအာတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

အဆာဒ် (က) – တံးကွံာ်ကဒါကွၢ် အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ပယီၤသုး အတံးဟဲန့ၣ်ဒုးထီၣ်ကညိသဝီဖိတဖၣ်လၢ အကျါအကျဲလီၤတံး လီၤဆဲးအပူၤ ဒီးဆီၣ်တံးမၤနၢၤဒုးကဲထီၣ်ကမျါလၢအအိၣ် လၢတံးဒုးကဲထီၣ်သးဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်ဆူ တံးမပယွဲပဟ်ဒ်ခိပ်ဖိ ခွဲးယံအါအါဂီၢ်ကီၢ် ဒ်တံးအကါဒ်တမံၤန့ၣ်လီၤ. တံးမပယွဲတဖၣ် အံၤပၣ်သုးဒီး တံးမၤသံမၤဝီ, တံးမၤဆါပယွဲ, တံးမၤလၢအတ လီၤကၢ်ပုၤကူပုၤကညိ မ့တမ့ တံးမၤလၢအလၢကဝီၤတအိၣ်, တံးသုးမုၢ်/ခွါ တံးမၤတရီတပါထီၣ်ပိာ်မုၢ် ဒ်တံးဒုးအစုကဝဲၤ တမံၤဒီး ဒ်တံးမၤဟးဂီၢ်တံးစုလီၤခိပ်ခိပ်တမံၤအသီးန့ၣ်လီၤ. ပယီၤ သုးစုးကါပုၤကမျါတဖၣ် ဒ်ပဟ်တံးဖိလၢတံးတဟ့ၣ်အီၤအဘူး အလဲ, တံးသုးအီၤလၢသုးဂ့ၢ်ဝီတံးပညိၣ်အဂီၢ်, ဆီၣ်တံးမၤနၢၤ ပဟ်တူၢ်ဘၣ်တံးတဖၣ်လၢတံးစုဆူၣ်ခိပ်တကး ဒီးတံးမၤပျါမၤဖုး လၢကဲထီၣ်သးသမူ အတံးလီၤဘၣ်ယိၣ်ဒ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသုး တဖၣ်မၤစုာ်ကီးဝဲ တံးဂုာ်ဆူၣ်ပျါဆူၣ်တံး, တံးယုးန့ၣ်ဆူၣ်တံးဒီး မၤသ ကိးတံးဒီးကီၢ်ပယီၤပဒ်အတံးကရၢကရီတဖၣ်လၢ တံးဟံးန့ၣ်ဆူၣ် ဟီၣ်ခိပ်ကပံာ်န့ၣ်လီၤ.

တံးဂီၢ်အံၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲ သဝီဖိတဖၣ်လၢဘၣ်တံးခးသံအီၤလၢ ပယီၤသုးလၢကျဲ ဖဲဖျါဒုးဒီးသးဒါဟီၣ်ကဝီၤ. မုၢ်တြီကီၢ်ရၢၣ် ဖဲ ၂၀၀၇ နံၣ် လၢမးရး ၂၁ သီအနံၤန့ၣ်လီၤ. (တံးဂီၢ်- KHRG)

“ပယီၤသုးတအဲၣ်ပဟးထီၣ် တလၢကွံာ်လၢတံးဟ်ပနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအချၢဘၣ်. အမၤပမၤန့ၢ် လံာ်တံးပျဲ ဟးလၢတံးလဲၤတံးကွၢ်အဂီၢ် လီၤ. ပမ့ၢ်တဟ်ကဲအဝဲသ့ၣ်အတံးသိၣ်တံးသိၣ်န့ၣ် တံးဖိၣ်ပုၤဒီးမၤသံပုၤသုလီၤ. [...] အဝဲသ့ၣ်မၤသံပုၤသဝီဖိတဘျုးဂၤ လၢအလဲၤမၤအိၣ်ညၢၣ်ဒီးယုးအိၣ်တံးဒီးတံးလၢၣ် လၢပုၤပုၤဖဲတံးဟ်ပနီၣ်တလၢအလီၤအခါန့ၣ်လီၤ.”

ပိာ်ခွါတဂၤလၢအစံးဆၢတံးသံကွၢ်လၢအအိၣ်လၢ မူကီၢ်ဆၢ, ချၢၣ်လွံာ်ထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်, ပကိာ်ကီၢ်ခိမုၢ်ထီၣ်

အဆာဒ် (ခ) – တံးသုးဆူၣ်လီၤကျဲ အံၤဟ်ထံနီၤဖးဝဲ တံးဟဲကဲထီၣ်သးဒီး တံးလၢအဟဲပိာ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ် လၢတံးသုးဆူၣ်လီၤကျဲခိမုၢ် တံးသဘံၣ်သဘုၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. ကညိဖိဒီးပုၤတဝါအဂၤတဖၣ် ဘၣ်ဟ်တုာ်အနုသဝီဒီး ယုာ်မ့ၢ်ဟးဖျါးတဘျီဝံၤတဘျီ ခိမုၢ်တံးဒုးကဲ ထီၣ်သးလၢ သုးဖိၣ်စုကဝဲၤတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. လၢတံးအဒိအတံးတနီၤအပူၤ ပယီၤသုးအိၣ်ဒီးတံးပညိၣ်လီၤတံးလီၤဆဲး ဒီး ဟ်ပနီၣ်ယံာ်နုသဝီဒီးမၤပျါမၤဖုးသဝီဖိတဖၣ်လၢကသုးလီၤသုးကျဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤယုာ်ထီၣ်ကွံာ်မုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ပျါလၢ ကဘၣ် တံးဟ်ပနီၣ်အီၤလၢ တံးမပယွဲပဟ်ဒ်ခိပ်ဖိခွဲးယံအဂီၢ် ဖဲပုၤအဂၤဘၣ်ဟ်တုာ်အနုသဝီခိမုၢ် တံးဟံးန့ၣ်ဆူၣ်အဟီၣ်ခိပ်ကပံာ်အခါန့ၣ် လီၤ. ကညိဒိကလုာ်တံးထူၣ်ဖျါးသုးမုၢ်ဒ် (KNLA) သုးဖိအဘူးအတံးတဖၣ် ဘၣ်တံးထံၣ်ပနီၣ်ဟ်အီၤလၢပယီၤသုးအယီၤ အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်ကွံာ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တံးအိၣ်သးလၢတံးသုးဆူၣ်လီၤကျဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢတံးသုးဆူၣ်အလီၤအကျဲတဖၣ် ဘၣ်ဟ်တုာ်ကွံာ်အတံးသုၣ်တံးဖျါး အလီၤတဖၣ်အယီၤ အဝဲသ့ၣ်ကွံာ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဒီး တံးလုာ်အိၣ်နီၤခိသးသမူအတံးဂုာ်ကိးဒီး တံးအိၣ်တကူတလၢ ပၣ်ယုာ်စုာ်ကီးဒီး ပုၤလီၤအိၣ် ကမ့ၢ်တဖၣ် ဒီး ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢဒဲးကဝီၤပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကွံာ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဝဲဒီး တံးအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတံးကီၢ်တဲခဲဒီး အါတက့ၢ် မုၢ်လၢတံးအိၣ်တံးဆိး တံးအိၣ်သးလၢအဖျိၣ်အယာ်ဒီး တံးဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဆူၣ်ချ့တံးဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတလၢပုၤအယီၤန့ၣ်လီၤ.

အဆာဖိ (ဂ) - တၢ်မၤပယုပှၤဟံၣ်ခိၣ်ဖိဇ္ဇးယၢ် အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ် အံၤကွၢ်ကဒါကွၢ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢအကတီၢ်ဖုၣ်ဒီး ကတီၢ်ယံၣ်လၢအအိၣ်ထီၣ်ခိဖျိ တၢ်မၤပယုပှၤဟံၣ်ခိၣ်ဖိဇ္ဇးယၢ်ဒီး တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ် ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအိၣ်တဖၣ်

- ခိခိၣ်ကမျၢၤလၢ အအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးတဖၣ် ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ စံာ်ပှဲၤတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤလၢ တနံၤဂီၢ်တနံၤဂီၢ်ဒီး ခိဖျိတၢ်မၤပယုပှၤဟံၣ်ခိၣ်ဖိဇ္ဇးယၢ်အာအာသီသီအယီၤ ဟံၣ်ခိၣ်သံသဒၣ်ကွံာ် မ့တမ့ၢ် အတၢ်လီၤမၤတစီၢ်တလီၢ် ဒၣ်လဲၣ်အံၤ ဒုးကဲထီၣ်တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအတၢ်ကိတၢ်ခဲအယံာ်ထၢဖးဒိၣ်လၢဟံၣ်ဖိယီဖိအဂီၢ်သ့ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပယီၤသုးအတၢ်ဟံးန့ၣ်ဆူၣ် မ့တမ့ၢ်မၤဟးဂီၤကွံာ်သဝီဖိအဟံၣ်ခိၣ်ကပံာ်လီၢ်ကျဲၤ ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ် တြီယာ်သဝီဖိတဖၣ် ဒ်သီးကမၤတၢ်လၢတနံၤဂီၢ်တနံၤဂီၢ်လၢတၢ်သဘူအပူၤ ဒီးကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ အတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ တၢ်အံၤဒုးကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ပျံတၢ်ဖုးလၢ လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ်အတၢ်ဆၢထၢၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤဘၣ်ယးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်တကယၤ န့ၣ်လီၤ.
- လီၢ်ကဝီၤဖိလၢအအိၣ်မူတၢ်လၢအဘၣ်တၢ်သံကွၢ်သံဒီးအိၣ်လၢ ကညီဂွံဝိဇ္ဇာယာ်ကရူာ် (KHRG) တဖၣ် တူၢ်ဘၣ်ဒီးနီၢ်ခိအတၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိလၢအယံာ်အထၢဒီး နီၢ်သးအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ, တၢ်န့ၣ်လီၤဒုးတၢ်သဝီတဖၣ်, တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူတၢ်ကိတၢ်ခဲဒီး တၢ်သုးဆူၣ်လီၢ်ကျဲၤတဖၣ် မၤဘၣ်ဒိဝဲကညီ သးစၢ်တဖၣ်အတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အခွဲးအယာ် ဒီးဖိဒ်ဖိသ့ၣ်အါဂၢၢ်ဘၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဖိယီဖိတနီၤ လၢအဟံၣ်ခိၣ်သံသဒၣ်ကွံာ်အဝဲသ့ၣ် တချုးလၢ ၂၀၁၂ နံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကွၢ်အဖိအလံၤအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တန့ၢ်တသ့လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အိၣ်လဲၤ လါအိၣ်ကူး ၃ သီ, ၂၀၀၆ နံၣ် ဖဲလုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဒုးန့ၣ်ဝဲ ဖိသ့ၣ်လၢအဘၣ် တၢ်သုးဆူၣ်အလီၢ်အကျဲတဖၣ် မၤလိန့ၣ်တၢ်လၢ တၢ်ဟံးအိၣ်ကဒုပနၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တၢ်ဂီၤအံၤဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အိၤလဲ လၢအိၤကူး ၄ သီ.၂၀၀၆ နံၣ် ဖဲလၢၤသီကီၢ်ဆၣ်. မၤတြီၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်မၤအံၤအိၣ်ဖျါထီၣ်အဖိလၢပှၢ်ပူၤ ဖဲအဲၤလှၢ်မ့ၢ်ဟးဖျါးအခါန့ၣ်လီၤ. အဲၤမၤန့ၣ်တၢ်ကဟုကယၢ်လၢ ပျီၤပူၤကသံၣ်သရၣ်တၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

အဆၢဒိၣ် ၂ - တၢ်ဆဲးလီၤထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလံာ်ယံးယၢ်ဝံၤ တၢ်အိၣ်သးလၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤ

လံာ်အဆၢဒိၣ် ၂ မၤကွၢ်ဝဲ သဝီဖိတဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ အိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အကျဲလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ, တၢ်တူၢ်ဘၣ် ဘၣ်ယးတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအံၤ ဘၣ်ဒီးအဲၤသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူၤလဲၣ် ဒီးအဲၤသ့ၣ်ထီၣ်စိဟံၤတၢ်လၢခါဆူညါမနုၤလဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဆၢဒိၣ်အံၤသမံသမိးဝဲ မ့ၢ်တၢ်မၤပယုၤလၢအပူၤကွၢ်တဖၣ်လီၤစ့ၤအိၣ်တအိၣ် ဒီးလီၤကဝီၤဖိတဖၣ် လဲၤခီဖျိကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ် တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးအကွၢ်ဂီၤအသိလၢ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဆၢဖိ (က) - တၢ်အိၣ်မူလၢ တၢ်ဆဲးလီၤထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအလံာ်ယံးယၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ အံၤပဲာ်ထံနီၤဖးတၢ်အိၣ်သးလၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤဒီး ကျၢၢ်တၢ်ကွၢ်ဝဲလၢ တၢ်အိၣ်သးဂ့ၤဒိၣ်ထီၣ်ဖဲတၢ်မၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်တၢ်တနီၤဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်သဘျုးအါထီၣ်ဝဲ ဒီးဟ့ၣ်စ့ၢ်ကီးကမျၢၢ်တနီၤအခွဲးလၢ ကဆဲးမၤကဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၤလဲၣ်ဂ့ၤလဲၣ်ဂ့ၤ ပုၤတတၢ်အိၣ်ဒီးတနီၤလၢ အကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲခီဖျိတၢ်သးဆူၣ်လီၤကျဲအယီၤ ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လီၤ မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအခွဲးအယၢ်တအိၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်လၢတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါအီၤတဖၣ်

- ပုၤစံးဆၢတၢ်သံကွၢ်သံဒီး လၢတၢ်လီၤတနီၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဆူ KHRG အအိၣ်လၢ, သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအါထီၣ်အယီၤ တၢ်ခးလီၢ်သးလၢ ပုၤဖိၣ်စုကဝဲၤတဖၣ်အကျါအိၣ်ထီၣ်ဝဲ လီၤဆီဒၣ်တၢ်လၢ မၤတြီၢ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်ယုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျါးအိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ဆၣ် အဲၤသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအိၣ်အါထီၣ်န့ၣ်ဒီးလၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤ တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သနၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီး တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အကျဲဂ့ၤထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ.
- KHRG ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဝဲ တၢ်မၤပယုၤအကွၢ်အဂီၤအသိလုၢ်လၢအသိး နီၤအမ့ၢ်တၢ်မၤသံမၤဝီ, တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်မၤတရီတပါဒီး မ့ၢ်ခါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤပယုၤ, တၢ်မၤဘၣ်ဒိဖိသၣ်ခွဲးယၢ်, နီၢ်ခိအတၢ်မၤပယုၤ, တၢ်နီၤဖးတၢ်အူၣ်အဆၢလၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘၢအဖိခိၣ်, တၢ်မၤဆူၣ်ဒီးတၢ်ယုဆူၣ်ယုစိးတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- နူးအိၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤပယုၤအကွၢ်ဂီၤလၢ အကဲထီၣ်သး လၢအပၣ်ယုၣ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်အါထီၣ် ဒီးတၢ်တဟံကဲဝဲကညိခိၣ်ကမျၢၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဟီၣ်လၢတၢ်ထူးတၢ်တီၤသ့ၣ်တဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

တံဂီတဘျဉ်အံၤဘဉ်တံဒိန့ၣ်အံၤဖဲ လါအီးကထိဘဉ် ၁၄ သီ, ၂၀၁၅ နံၣ်, လါလံၤဒိၣ်တံ, လါဒိၣ်ကီၢ်ဆဉ်, ချဉ်လွံၤထွဉ်ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တံဂီၤအံၤဟံၤဖျါဝဲ သဝီဖိအဂၤ ၄၀၀၀ ဘျဉ်လါအဆိၣ်လါ မူ, လါဒိၣ်ဒီးဆိထံး ကီၢ်ဆဉ်တဖၣ် ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးဝဲတံသဂၢ်ဆိအမူးတချုးဒီးလါ တံကဆဲးလီၤထံကီၢ်ဒီးဘျဉ်တံပတုၣ်တံခးအလံာ်ပံးပာ်အနံၤန့ၣ်လီၤ. (တံဂီၤ- ၄၂၁၀၀၀)

တံဂီတဘျဉ်အံၤဘဉ်တံဒိန့ၣ်အံၤဖဲ လါဒီးဘဉ် ၂၀၁၇ နံၣ်လါ ထိတထွဉ်ကီၢ်ဆဉ်, တီအူကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တံဂီၤအံၤဒုးန့ၣ်ဝဲ ပယီၤသုးအသိလုၣ်တဖၣ်ဆုၤအါထီၣ်ဝဲ တံအိၣ်တံအိၣ်ဒီးသုးဖိသံၣ်ဖိတဖၣ်ဆူ ချဉ်လံာ်ဒီး ကီၢ်သုးဒီးသုးကလၢတဖၣ်အဆိၣ်န့ၣ်လီၤ. (တံဂီၤ- KHRG)

အဆာဖိ (ခ) – လိာ်ကဝီအတၢ်ထံာ်ဘၣ်ဃး တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်လဲၤကျဲ အံၤ ဟံၤဖျါထီၣ်ဝဲ သဝီဖိအါဒဲအါဂၤလၢ KHRG သံကွၢ်သံဒီး အီၤတဖၣ် အတၢ်သ့ၣ်ညါခိၣ်တယၢ်ဘၣ်ဃး NCA ဒီးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျါအကျဲစ့ၤဝဲဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ပုၤအါဂၤဟံၤဖျါထီၣ် အတၢ်မိၣ်န့ၣ် သးလီၤလၢကမၤလိၤန့ၣ်အါထီၣ်တၢ်ဒီး န့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဆၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးသိးကဟံၤဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ် တဖၣ် ဒီးကမၤစၢၤဝဲ တၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်လၢအယုၣ်ကၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အကါခိၣ်လၢတၢ်ယုၣ်ထံာ်သ့ၣ်ညါအီၤတဖၣ်

- တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤ န့ၣ်စ့ၤလီၤတၢ်န့ၣ်လၢ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျါကျဲအဖီခိၣ် ဒီး ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်တူၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်တဟဲစိာ်န့ၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် လၢအယုၣ်ကၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ပၣ်ယုၣ်ဝဲဒီး တၢ်မၤပယုၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခး, တၢ်မၤလဲၤထီၣ် သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤကွၢ်ကွၢ်ဒီး တၢ်ဒုးဝဲဒီးလၢအကဲထီၣ်အသး KNLA ဒီး ပယီၤသး အဘၣ်စၢၤလၢတၢ်လိာ်တဘျုးတီၤလၢ ကီၢ်ပယီၤမုာ်ထီၣ်ကလံၤထံးပူၤ ဒီးကီၢ်ပယီၤသးအတၢ်ဟံးန့ၣ်အူၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်လုၢ်လၢတူၤသန့ဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကမျၢၢ်တနီၤဟံၤဖျါထီၣ်အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ ပယီၤသးအံၤသ့ၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျါကျဲ ဒီးသိးကမၤအူၣ်ထီၣ်ကျါထီၣ်အတၢ် စိတၢ်ကမိၤလၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ ဒီးဒီးသိးတၢ်ဒုးကကဲထီၣ်ဒီးအသးလၢ ခါအူၣ်ညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤအါဂၤတနီၤတဲၤဖျါစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ တၢ်လၢအမၤဟးဂီၤ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်လၢအယုၣ်ကၢအံၤမုာ်ဝဲ တၢ်ဆိတလဲထံၣ်ဂီၢ်သဲးသန့ လၢကီၢ်ပယီၤပူၤယံာ်နီၣ်ဝဲအယီၤ မၤဘၣ်ဒိက့ၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် နီၣ်မိၣ်ခြံၣ်စံာ်သန့ ဒီးကီၢ်စၢၤဖိၣ် (ဖဲၣ်ဒရၢၣ်) ပဒိၣ်အက့ၢ်အဂီၢ် အံၤန့ၣ်လီၤ. တကးဒီးဘၣ် ပုၤတနီၤတူၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တအိၣ် မုာ်လၢပယီၤသးအူၣ်န့ၣ်ဝဲလၢကလဲၤ အူၣ်ညါဒီး ဒုးအိၣ်ထီၣ်သးတဖုၤလိာ်အက့ၢ်အဂီၢ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

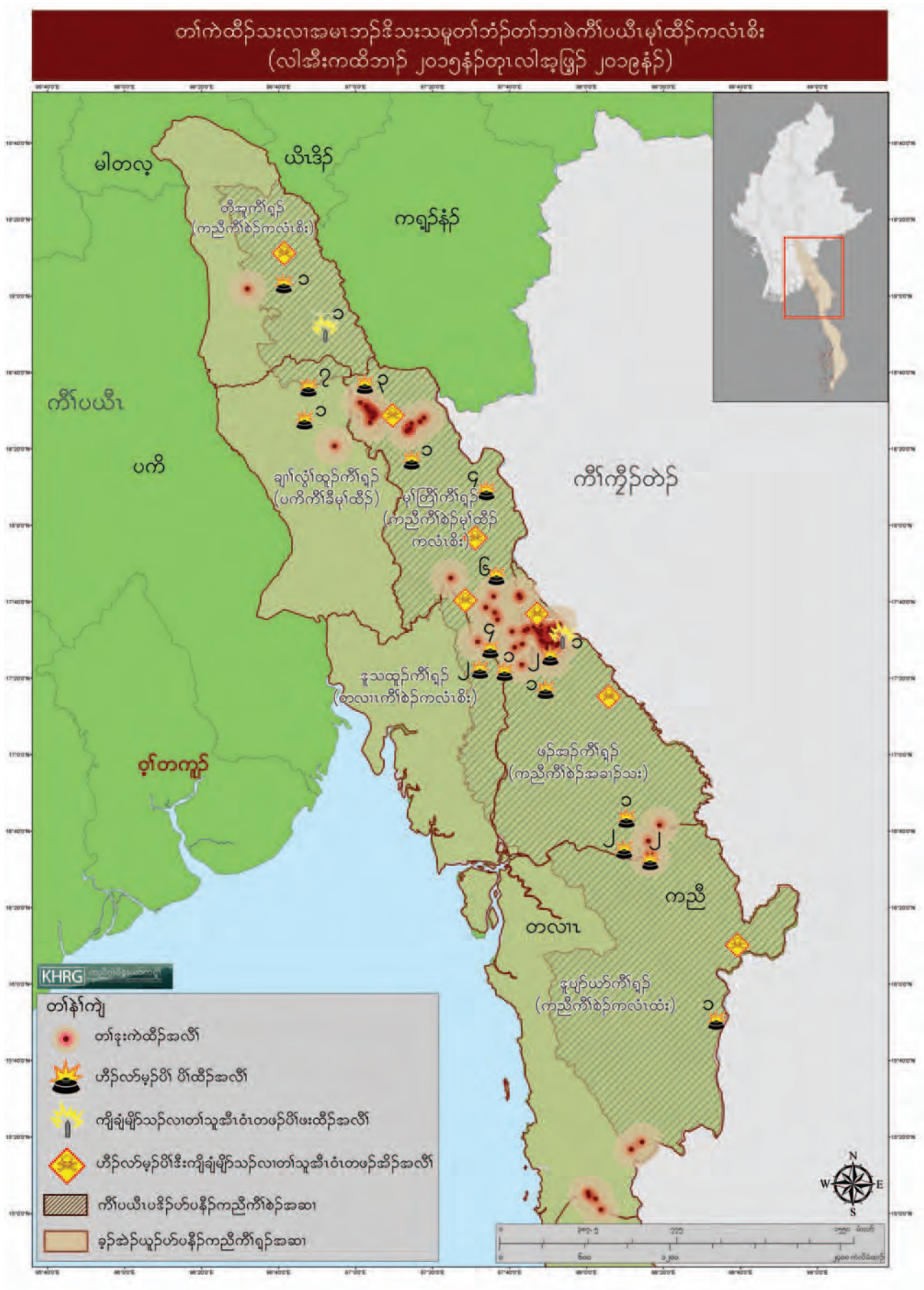

တၢ်ဂီၤတဘျုးအံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အီၤ ဝဲ လၢအီၤကူး ၁၅ သီ ၂၀၁၆န့ၣ်, လၢ ဒိၣ်ဖးခိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, တီအူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤ ဒုးန့ၣ်ဝဲ တၢ်ပနီၣ်အတၢ် လၢ လိာ်ကဝီၤသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပနီၣ်အတၢ်အံၤ သးခိၣ်ကီၢ်လူၤလၢအမုာ်ကွၢ်ခိၣ်လၢ ပယီၤသးဘယုၣ်နီၤတၢ်မၤလိသး ကလၢအက့ၢ်ခိၣ် ဆိလီၤဝဲ ဝဲလၢအီၤကူး ၁၀ သီ ဝဲ ၂၀၁၆ န့ၣ်အနံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပနီၣ်အတၢ်စံးဝဲလၢ ဟီၣ်ခိၣ်အံၤမုာ်သးတၢ်ခးလိဟီၣ်ကဝီၤလံးဒီး ဩဃာ် လိာ်ကဝီၤဖိတဖၣ်လၢ ကဟဲန့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တၢ်ဂီၤတဘျုးအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အီၤ ဝဲ လၢမးရူး ၂၁ သီ, ၂၀၁၉ န့ၣ် လၢယဲၤကရူၢ်, လၢဒိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လွံၤထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤ ဒုးန့ၣ်ဝဲ သဝီဖိလၢ ယဲၤဒၢကရူၢ်တဖၣ် ဟံၤဖျါထီၣ်အတၢ်ဘၣ်သးထီၣ်ဝဲ ပယီၤသး အတၢ်တ့ထီၣ်ကျဲအတၢ်တိာ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

အဆင့် ၃- တံတိုင်းကြိုလက်ပယ်မှုဆိုင်ရာလမ်းညွှန်အချက်အလက်

အဆင့် ၃ ဟု ခေါ်ဆိုသော တံတိုင်းကြိုအကျိုးအကျိုးသက်ရောက်မှုလေ့လာမှုသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျိုးအမြတ်အရ လေ့လာမှုပုံစံဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည့် အချက်အလက်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ ဤလေ့လာမှုသည် အကျိုးအမြတ်များကို အကျိုးအမြတ်အရ လေ့လာမှုပုံစံဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည့် အချက်အလက်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။

အဆင့် (၁) - တံတိုင်းကြိုလက်ပယ်မှုဆိုင်ရာလမ်းညွှန်အချက်အလက်
၁။ KHRG မှတ်တမ်းတင်သည့် အချက်အလက်များကို ပြုလုပ်မှုပုံစံဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည့် အချက်အလက်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။

- တံတိုင်းကြိုလက်ပယ်မှုဆိုင်ရာလမ်းညွှန်အချက်အလက် အရ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။
- ကိုယ်ပိုင်ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။
- သုံးစွဲမှုဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။
- ထပ်မံကိုင်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။

“အသုံးပြုမှုပုံစံအရ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ အသုံးပြုမှုပုံစံအရ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ အသုံးပြုမှုပုံစံအရ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။”

ပိုင်ဆိုင်မှုပုံစံအရ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။
/ ကျွန်ုပ်တို့၏အချက်အလက်များ

ပျံ့စီးခံလာအစဉ်အလာနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ အချက်အလက်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ အချက်အလက်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။

အဆင့် (၂) - တံတိုင်းကြိုလက်ပယ်မှုဆိုင်ရာလမ်းညွှန်အချက်အလက်
၂။ လက်ပယ်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။ လက်ပယ်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။

တံတိုင်းကြိုလက်ပယ်မှုဆိုင်ရာလမ်းညွှန်အချက်အလက်

- လက်ပယ်မှုဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပါသည်။

- ကိုပယီပဒ်အတတ်တိတ်ကြိုကျသန့်နှင့် တအိဉ်ဒီးကွီမုဉ်သဲစးလာကစံဉ်ညိဉ်ကိုပယီသုးတဖဉ်ဘဉ်. တၢ်အံၤကဲထီဉ် တၢ်ဆိကမိဉ်လၢ အမုၢ်တၢ်ကွၢ်မိဉ်ဒီးကွၢ်တလီၤကလုာ်န့ဉ်ဆံးဖိတဖဉ်, တၢ်မၤအကျါအကျတအိဉ်ဖျိဖျါဖျါ, ဟံးတၢ်ဆၢ ကတီၢ်ယံာ်ယံာ်ထၢထၢလၢ တၢ်သုးကျါတၢ်မုၢ်တၢ်ရၢဒီး တၢ်စံဉ်ညိဉ်ပိတုအပူၤအိဉ်ဒီးတၢ်အိဉ်ခိဉ်ဖးလၢဆိးဒီး တၢ်အိဉ်ကျိဉ် အိဉ်စုန့ဉ်လီၤ. တကးဒီးဘဉ်, တၢ်လၢာ်ဘူဉ်လၢာ်စ့ၤအါဒီး တၢ်သုပယီၤကျိဉ်လၢတၢ်ရဲဉ်ကျါ ပီၤရီတၢ်စံဉ်ညိဉ်ပိတုကတီၢ်အယိ မ့ၢ်တၢ်ကီ တၢ်ခဲလၢ ခိဉ်န့ဉ်သဝီဖိအါဂၤအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.
- ပုၤကညီတတၢ်သုဉ်တဖဉ်အါတက့ၢ်ဟံာ်ဟံာ်ဘါဒီးန့ဉ် KNU တၢ်တိတ်ကြိုအကျသန့န့ဉ်လီၤ. နီလဲဉ်ဂ့ၤ, ကျသန့အံၤအါစုအါဘျီ ဟံးမုၢ်ဒီးဘျီန့ဉ်သဝီဖိအတၢ်မုၢ်တၢ်ရၢတဖဉ်တန့ဉ်ဘဉ်, တၢ်သုသဲစးကျါကျသန့ဂၢ်ကျါ လီၤတၢ်တအိဉ်ဘဉ်, အဝဲသုဉ် တအိဉ်ဒီး တၢ်စုးကါပီးလီၤဒီးပုၤဘဉ်မုဘဉ်ဒါလၢ အကံာ်စီလၢလၢပုၤစ့ၤစ့ၤကီးဘဉ်. တၢ်ထံဉ်အဝဲသုဉ်လၢ အတၢ်စံဉ်ညိဉ်သဟီဉ် စၢ်ဝဲဒိဉ်မး, တၢ်အိဉ်ကျိဉ်အိဉ်စုဒီးခိဉ်ဖးလၢဆိးအိဉ်စ့ၤစ့ၤကီးဝဲအယိ မၤစၢ်လီၤကမျါတၢ်န့ဉ်အီၤန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤ ဘဉ်တၢ်ဒိန့ဉ်အီၤဖဲ လါအုဉ် ၁၅သီ, ၂၀၁၈န့ဉ်, ဖဲ လူၤသီကီၢ်ဆဉ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရုဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဒုးန့ဉ်ဖျါထီဉ်သဝီဖိတဖဉ် ဘဉ်ယုာ်မုာ်ဖျါး ခိဉ်ဖျါလၢ တၢ်ဒုးကဲထီဉ်လၢကီၢ်ပယီပဒ်သုး ဒီး KNULA အယိန့ဉ်လီၤ. တၢ်ဒုးကဲထီဉ်ခိဉ်ဖျါလၢကီၢ်ပယီသုးအါအါဂီၢ် န့ဉ်လီၤတလၢကွံာ်ဝဲလၢ KNU အတၢ်ပဟီဉ်ကဝီၤပူၤ လၢကတုထီဉ်ဝဲသိဉ်လုဉ်ကျဲ အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. သဝီဖိသုဉ်တဖဉ်တုထီဉ်ဝဲ တၢ်အိဉ်ကဒုပတြီၤလီၤဖဲပုၤတတီၤန့ဉ်လီၤ.
(တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တၢ်ကတိၤကျၢ်တၢ်

တချုးဒီးလၢ ၂၀၁၂ နံၣ် တၢ်မၤတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဒီးဘၣ်န့ၣ် ကီၢ်ပယီၤသးအတၢ်မၤတရီၤတပါဒီးမၤပယွဲကမျၢၢ် လၢကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ် ကလံၤထံးတဖၣ်အခွဲးအယၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်အိၣ်ဝဲအါမး ဒ်အမ့ၢ် တၢ်မၤသံမၤဝီၣ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤလၢ တၢ်လီၤအါပူၤအါတီၤ, တၢ်မၤပယွဲနီၢ်ခိကွၢ်ဂီၤ, မုၢ်ခွါသွံၣ်ထံတၢ်မၤတရီၤတပါပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤကတိၢ်ခဲအံၤဒၣ်လဲၣ်, ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တဖၣ်ဖျါထီၣ်ဒီး အတၢ်သးအိၣ် သူၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကျိၤကျဲၤ လၢကဟံးမူဟံးဒါဘျါရဲက့ၤ သးမုၢ်သံၣ်ဘိအတၢ်မၤအါမၤသီတဖၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

တၢ်ဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျၢ်လၢ ၂၀၁၂ နံၣ် တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးပတြီၤဝံၤအလီၢ်ခံတၢ်မၤအါမၤသီဆူၣ်ဆူၣ်ကိၤကိၤတဖၣ် ဧၤလီၤကွံၣ်ဝဲတဆံးတက့ၢ်ဒီး တၢ်မုၢ်လၢသးခုဘၣ်လၢ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ခိၣ်သ့ၣ်အပူၤဟဲဂ့ၤထီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်, တၢ်တၢ်တၢ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. လီၤဆိဒၣ် တၢ်, တၢ်မၤပယွဲ ၂၀၁၅ နံၣ်ထံကီၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤ NCA ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤတဖၣ် အိၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်တိတၢ်တြီၤသနူလၢခွါခါဝဲအံၤတဖၣ် အကံၢ်အစီတလၢပုၤလၢ ကဘျါရဲတၢ်မၤပယွဲပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ဒီး တၢ်မၤ တရီၤတပါတဖၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤဘၣ်. တၢ်အံၤမုၢ်လၢတၢ်မၤအကျိၤကျဲၤလၢတအိၣ်ဖျါရဲဘၣ်, တၢ်အိၣ်ကျိၣ်အိၣ်စ့, တၢ်ကွၢ်တလီၤဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တအိၣ်လၢပုၤလၢ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပိတုၣ်ကျိၤကျဲၤသနူပူၤဘၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တိတၢ်တြီၤသနူလၢအအိၣ်သဘျုး, အိၣ်ဒီးတၢ်ထဲသီးတုၤသီး, တၢ်တကွၢ်ဒိၣ်ဆံးအါစ့ၤ, တၢ်ဟံးမူဒါတုၤလီၤတီၤလီၤဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ် အရူလၢ ပှၤမၤပယွဲတုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်လၢအပူၤကွံၣ်တဖၣ်မ့တအိၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤလၢ ကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်ကလံၤထံး အံၤ လဲၤအသးဆူညါတသ့လၢဘၣ်. တၢ်တိတၢ်တြီၤလၢတၢ်ကိးကပၤဒီးစံးတၢ်န့ၣ် ကဘၣ်ပၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤအုၣ်ကိၤလၢ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်မၤဘၣ်လီၢ်က့ၤတၢ်မၤပယွဲလၢကဲထီၣ်တုၤအသးလၢအပူၤကွံၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဒီး တၢ်ဟံးလုၢ်ဟံးပှၤ ပှၤတဝါအကလုာ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

“တၢ်သ့ဟံးမူဒါမ့တအိၣ်ဘၣ်ဒု တၢ်သူၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်ကသ့ဒ်လဲၣ်, အနီၢ်နီၢ်န့ၣ်, တၢ်သ့ဟံးမူဒါအံၤကဘၣ်လဲၤသယဲၤဒီး တၢ်မၤတၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ်တၢ်လဲၤကျဲၤလီၤ.”

ကညီပိာ်မုၢ်ကရၢ အကရၢဖိတဂၢၤ

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ်

(၁)ဆူကီၢ်ပယီၤသုးမုၢ်ဒိၣ်ဒီး သုးခိးကီၢ်ဆၢ

ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်တဖၣ်ဒီး တၢ်သဘျူအခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်

- ယူးယိၣ်ဟံကဲ, ကဟုကယၢ်ဒီးသးဒီး မၤလၢထီၣ်ပှၤထီၣ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဖိဖျါတၢ်ဟံပနီၣ်ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အသိးဒီး လူၤပိာ်ထွဲတၢ်မၤဂ့ၤမၤစၢၤပှၤ ဂ့ၢ်ဝိသဲစး IHL လံာ်ယံးယၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပၣ်တၢ်ကရၢတဖုန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟံကဲကမုၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခွဲးယၢ်သဘျူ ခိဖျါတၢ်ထုးကွံာ် တၢ်တြီၤတၢ်တၢ်လဲၤထီၣ်က့ၤလီၤအကျဲၤ ဒီးအမ့ၢ်တၢ်သမံသမိးအတြီၤ, တၢ်ဟံပနီၣ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအဆၢကတီၢ်တဖၣ်ဒီး မၤလီၤတၢ်က့ၤဒီးသိးကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ကဟးထီၣ်ဟးလီၤဘၣ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်, တၢ်ပူၤဖျဲး ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ

- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိတၢ်အိၣ်ဆိလီၤသးလီၤအသိ, ကျိချံၣ်သုးဒီးသုးတၢ်စုကဝဲၤအပိးအလီတဖၣ်, ပတုၣ်တၢ်ဆုၢ်အါထီၣ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိလၢ တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအဟီၣ်ကဝီၤပူၤဖဲကရၢခံဖုလၢတၢ်သးလီၤပလီၢ်တအိၣ်, ဒ် NCA အတၢ်ဘျူအဆၢဒိၣ် ၅ (ဂ) အသိးန့ၣ်တက့ၢ်.
- ပတုၣ်ကွံာ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခွဲးယၢ်သုးဒီး တၢ်ခးလိစုကဝဲၤလၢတၢ်မၤအီၤလၢ လီၤကဝီၤဖိအတၢ်အိၣ်ဆိးလီၤသဝီပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, နူသဝီအခိၣ်အယၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟးဆွဲးသုးဖိၣ်စုကဝဲၤတၢ်ဟးထီၣ်ဟးလီၤလၢ သုးအဂၤတဖုတၢ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤဒ် NCA အတၢ်ဘျူအဆၢဒိၣ် ၈ (ခ) အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်တက့ၢ်. ဟးဆွဲးစုကဝဲၤတၢ်ထီၣ်လီၤသး လၢကဆိၣ်သနဲးကလုာ်န့ၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရၢအဂၤတဖၣ် စ့ၢ်ကီးတက့ၢ်.
- လီၤကဝီၤကမုၢ်ဒီး ကလုာ်န့ၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤလၢအပၢဆုၢ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ် မ့ၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဟးဆွဲးတၢ်တုထီၣ်ဘျီထီၣ်ကျဲၤမုၢ်ကျဲၤဘိဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်ကွံာ်ဂီၢ်ကလုာ်ကလုာ်တဖၣ် လၢကလုာ်န့ၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရၢအဂၤတဖုတၢ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢတၢ်ပၤသယဲၤဟီၣ်ကဝီၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.
- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအမၤပယဲၤ NCA တၢ်ဘျူအဆၢဒိၣ် ၉ လၢအဒိသးကဟုကယၢ် ကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်တၢ်အါလၢထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်အဖိခိၣ်, တၢ်မၤသံမၤဝီလၢအတဖိးမံးဒီးသဲစး, တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်, တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိး, တၢ်ဂုၢ်ဆူၣ်ပျီဆူၣ်, တၢ်ဖိၣ်ဆူၣ်မၤတရီၤတပၤဒီးမုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤပယဲၤတဖၣ်ဒီး ယူးယိၣ်ဟံကဲတၢ်ဘျူအဂၤကိးထံၣ်ဒီး လၢအအိၣ်ဝဲ အဆၢဒိၣ် ၉ အံၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- ထုးလီၤကွံာ်သုးမုၢ်သံၣ်ဘိဒီးအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တဖၣ်ကိးကလုာ်ဒီး ဒ်အမ့ၢ်သုးတၢ်အိၣ်ဆိလီၤသးအလီၤ, သုးတၢ်မၤလီၤလီၤဒီး အဂၤတဖၣ်လၢ ကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ဆိးဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်

- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်တဖၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီး ဟ့ၣ်လီၤက့ၤဟီၣ်ခိၣ်လၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်ဟံတုၢ်လံအီၤတဖၣ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကစၢ်နီၢ်အအိၣ်ဒီး လိးက့ၤတၢ်လၢအဟးဂူၢ်ဟးဂီၢ်တုၢ်တဖၣ် ဒ်ဖ့ၣ်ဟံရီၤတၢ်ဘျူမိၢ်ပှၤလၢအမ့ၢ် ဟံၣ်ယီတၢ်အိၣ်ဆိးလီၤဒီး တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်လၢပှၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲဒီး ပှၤလီၤအိၣ်ကမ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိတုၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤတဖၣ်လၢသုးမုၢ်သံၣ်ဘိအဂီၢ်ဒီး, တၢ်ကဘၣ်မၤရဲၤမၤပျီဆိကွံာ်ကယဲၤတၢ်ပိးတၢ်လီၤဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်လၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်တချုးဒီးလၢ တၢ်ဟ့ၣ်က့ၤဟီၣ်ခိၣ်ဆူၣ်အကစၢ်အအိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၂) ဆူကီပယီသုံးမိုးဒီဒီး ကလုာ်ဖျိတိုက်ကရဲတဖန်

စုကဝဲတၢ်သဘံသဘုာ်, တၢ်မၤအၢမၤသီဒီးတၢ်မုာ်တၢ်ခၢ်တၢ်လဲၤကျဲ

- လၢတၢ်ဒုးလိာ်ယၤလိာ်သးဆၢကတီၢ် လူၤပိာ်မၤထွဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပျီၣ် ပၤဂ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤဂ့ၢ်မၤစၢၤဒီး ပၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်တၢ်ဘျုးသဲးလၢအမ့ၢ် တၢ်ဒီးသဒၢထံဖိကိာ်ဖိကမုၢ်ခဲလၢတၢ်မၤအၢမၤသီအကျါန့ၣ်လီၤ.
- မၤဆူၣ်ထီၣ်တၢ်တြီဆၢဖိၣ်သကိး တၢ်စူးကါဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပိာ်ဒီး စးထီၣ်မၤတၢ်ထုးထီၣ်မၤပျီၣ်ဟီၣ်လၢ မ့ၢ်ပိာ်တဖၣ် NCA တၢ်ဘျုးအဆၢဒိၣ် ၅ (က ဒီး င) အိၣ်ဝဲအသိး, ဟံလီၤတၢ်ပနီၣ်ဖျိဖျါဖျါ ဖဲမ့ၢ်ပိာ်အိၣ်အလီၤ ဒီးဟ့ၣ်ပလီၤဒုးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိး ထံဖိကိာ်ဖိကမုၢ်တဖၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဃးဒီး ဟီၣ်လၢမ့ၢ်ပိာ်အိၣ်တၢ်လီၤ န့ၣ်တက့ၢ်.
- န NCA တၢ်ဘျုးအဆၢဒိၣ် ၇ (က) ဟံဖျါဝဲအသိး, ဖဲသုးတဖုဒီးတဖုအဘၢၣ်စၢၤဘၣ်သဂၢၢ်လိာ်သးသ့အဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ် ဒီးသိး တၢ်ဒုးသ့တကဲထီၣ်အဂီၢ် မၤတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါ ခိဖျိကွဲၤလုၤလီၤတၢ်ရၢလီၤ သတူၢ်ကလၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ကလံၤကျါတၢ်ကစီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအဂၤတမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ် တဘျီဃီန့ၣ်တက့ၢ်. လၢတၢ်မၤပယုဲ NCA သုတအိၣ်အဂီၢ်, ပၤလၢအဆဲးလီၤ တၢ်စုမုၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤသကိးတၢ်, ဒီးသဒၢစုကဝဲတၢ်သဘံသဘုာ်လၢလၢပွဲၤပွဲၤဒီး ပတံထီၣ်တၢ်မၤဟးဂီၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤ အီၤလီၤအဂ့ၢ်ဆူ တၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စုၣ်ကမံးတၢ်အဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢပွဲၤပွဲၤထီၣ်သိး ပၤဟ့ၣ်တၢ်မၤဂ့ၢ်မၤစၢၤဆူပၤတဝါတဖၣ်, ကမုၢ်တၢ်ကစီၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စုၣ်ပၤဟီၣ် ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ကရဲတဖန် လၢကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကမုၢ်လၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤခိဖျိ စုကဝဲတၢ်သဘံသဘုာ်ဒီး တၢ်မၤအၢမၤသီ အဂၤတဖၣ်အယိန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ပာ်ဖျိကတိၤသကိးဒီး ဟ့ၣ်ထီၣ်သကိးတၢ်ထံၣ်ယုာ်ဒီးပၤဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးတဖၣ်ခဲလၢ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိ ကလုာ်ကလုာ်လၢ တၢ်မုာ်တၢ်ခၢ်တၢ်လဲၤကျဲအပူၤ. မၤလီၤတၢ်စ့ၢ်ကိးလၢ ကလုာ်ဖျိတဖၣ်ကဟံဖျိမၤသကိးတၢ်ဒီး ဟံးန့ၢ် ပိာ်မုာ်ဒီးပိာ်ခွါအတၢ်ထံၣ်ကိးကပၤဒီး လၢတၢ်တၢ်ပိာ်သကိးတဖၣ်န့ၣ်အပူၤတက့ၢ်.

(၃) ဆူကီပယီပဒိၣ်

ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်ပၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပၤတဝါသဲးလံာ်ဃးဃာ်

- လူၤပိာ်ထွဲတၢ်ဘျုးဒီးမူဒါတဖၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်အလံာ်ဃးဃာ်ကလုာ်ကလုာ် လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်အပၣ်တံၣ်ကရဲတဖု, လၢအမ့ၢ်ဝဲ CEDAW တၢ်တြီၤသံမၤလီၤမၤကွၢ်တၢ်ကွၢ်တလီၤထီၣ်ပိာ်မုာ် လၢအကွၢ်အဂီၢ်အကလုာ်လုာ်အလံာ်ဃးဃာ်, ICESCR- ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဘၣ်ထွဲဒီး မုၢ်ကျဲၤဝဲၤကွၢ်, ပၤဂ့ၢ်ဝဲဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢခွဲးယၢ်, တၢ်အၢၣ်လီၤ အီၤလီၤဘၣ်ဃးဖိသၣ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ် CRC ဒီး Geneva တၢ်အိၣ်ဖျိဖးဒိၣ်အတၢ်ဘျုးခိၣ်သ့ၣ် နီၣ်ဂံၢ် (၃) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါဟီၣ်ခိၣ်ကဟံဒီး တၢ်န့ၢ်ပၤဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကဟံခွဲးယၢ်

- ထုးကွၢ် ၂၀၁၂ နံၣ် တၢ်ပၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ကလီ, ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဟီၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်သဘျုးသဲး (VfV), ဟးဆဲးတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကမုၢ်အဟီၣ် ခိၣ်ကဟံ, ပတုာ်ကွၢ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွၢ်ကမုၢ်ထံဖိကိာ်ဖိလၢ တၢ်န့ၢ်လီၤတလၢပၤဟီၣ်ခိၣ်လၢ VfV သဲးတၢ်ဟံပနီၣ် အဖီလၢတဖၣ် တက့ၢ်.
- ပတုာ်ကွၢ်ကယဲၢ်တၢ်သုကျဲအကလုာ်ကလုာ် လၢတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကဟံလၢအဆိအချု, ပတုာ်ကွၢ်တၢ်ခၢ်ထုးထီၣ်ဟီၣ်လၢ ပနီၣ်တၢ်ထုးတၢ်တီၤ, တၢ်ဘျုးလီၤကျိၣ်စုလၢတၢ်သုၣ်တၢ်ဖျိဒီး တၢ်တုၤထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်တီၤကျဲၤအိၣ်အမုၢ်တဖၣ် လၢကလုာ် န့ၣ်ဖိဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ တချုးလၢပၤလၢအဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးတဖၣ် မၤတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဘၣ်သးလၢအသဘျုး FPIC ဒီးဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဘျုးခိၣ်သ့ၣ်ဒီး တၢ်ပၤတၢ်ဆူ

- ကတဲာ်ကတီၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ဒီးသုၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၢ်လိာ်သးဒီး လီၤကဝီၤပၤတဝါသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးသိးတၢ်ရဲလိာ်ဘၣ်ထွဲလၢ အယုာ်ကၢ ကအိၣ်အဂီၢ် န့ၣ်တက့ၢ်

- ဟွန်တန်ခွဲးတော်ယာ်တုလီၤတီၤလီၤလၢ ခိခိၣ်နူသဝီဖိတဖၣ်ကနုၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်ဒီး ထံကီၢ်ပဒိၣ်ပပှၢ် ဒီး မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်မၤတၢ်ဆၢတၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ.

တၢ်တီၢ်တၢ်တြၢ်ဒီးတၢ်သ့ဟံးမူဟံးဒါ

- မၤတၢ်လၢအလိၣ်ဝဲကိးမံၤဒီးသိးဒီး ကမၤလီၢ်တၢ်က့ၤတၢ်ဟံးမူဟံးဒါဒီး မၤကတၢၢ်ကွံာ်တၢ်ပျၢ်ပူၤတၢ်ကမၣ် လၢတၢ်မၤပယုဲ ပှၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်လၢအကဲထီၣ်တၢ်အသး တချုးဒီးလၢ တၢ်မၤထံကီၢ်ဒီးဘွၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးတၢ်မၤအီၤဝံၤအလီၢ်ခံ မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.
- နူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢအသဘူၤဒီးလၢအတက့ၢ်ဒိၣ်ဆံးအါတၢ်ဘၣ် ဒ်သိးတၢ်ကယိထံသမံသမိးက့ၤ တၢ်မၤအၢ မၤသီခဲလၢကိးဒီး တၢ်မၤပယုဲဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘွၣ်တၢ်မၤပယုဲပှၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်သဲးတဖၣ် (လၢအကဲထီၣ်တၢ် တချုးဒီးလၢ တၢ်မၤ ထံကီၢ်ဒီးဘွၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးတၢ်မၤအီၤဝံၤအလီၢ်ခံမ့ၢ်ဂ့ၤ) န့ၣ်တက့ၢ်. တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤတဖၣ်အံၤ ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ် ဖျါဖျိဖျိ, တုၤသိးထဲသိး, ချုးဆၢချုးကတီၢ် လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ဘၣ်ဘၣ်မၤလၢပှၢ်ဒီးဟွန်က့ၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ပှၢ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပယုဲအခွဲးအယာ်အၢအသီသီတဖၣ်အကီၢ် ခိဖျိတၢ်စံၣ်ညီၣ် ပိတုမ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးလၢကျဲၤအဂၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟွန်စ့အိၣ်လိး, တၢ်ဟွန်ကၣ်မၤပှၢ်က့ၤဒီး တၢ်မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤတၢ်တဖၣ် တက့ၢ်. တၢ်မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤတၢ်အံၤ ကဘၣ်လဲၤအသး ဒ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘွၣ်လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဘၣ်လးပှၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် UDHR ဒီး UN ဘီမုၢ်စၢဖျိကရၢ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၢ်ပှၢ်တဖၣ်, တၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢတၢ်လိးက့ၤဒီးမၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤတၢ်လၢ ပှၢ်တူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပယုဲအခွဲးအယာ်အၢအသီသီတဖၣ်အကီၢ်ဒီး တၢ်မၤတရီၤတပါအၢအသီသီဘၣ်လး ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘွၣ်ပှၢ်တဝါ တၢ်မၤဂ့ၤမၤစၢၤသဲး IHL တဖၣ်ဟံးပနီၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့

- မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤကွၢ်ဂီၤဒီး တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိး တၢ်မၤတဖၣ်လၢအမ့ၢ် မိၢ်ဒီးဖိဆံးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သန့ၣ်လီၤဆီဒ်တၢ်လၢ ခိခိၣ်နူသဝီအပူၤဒီး ပှၢ်ဘၣ်နးဘၣ်ဖျိၣ်လၢအအိၣ်ဆိးလၢနူသဝီအပူၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢဝံၤဖိဒီးပၢ်တုၤလၢဝံၤဒိၣ်တဖၣ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

- နူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ, တၢ်ပၢဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ, ပှၢ်တဝါခိၣ်ယၢၤတၢ်ရဲၣ်လိာ်ဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကျိၤကျဲၤသန့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိးကဒိးဒၢကဟုကယာ်တၢ်မၤပယုဲဖိသၣ်အနီၢ်ခိၣ်ကွၢ်ဂီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, အသးတၢ်တူၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးတၢ်မၤပယုဲ, တၢ်ကွၢ်ကပၤဖိသၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်လိာ်ဘၣ်ထွဲအပူၤ, တၢ်မၤအၢမၤသီဖိဒ်ဖိသၣ်ခိဖျိ မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးလၢတၢ်သိၣ်လိ ကျိပူၤ, ဒ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဘၣ်လးဖိသၣ်အခွဲးအယာ် CRC အတၢ်ဘျၢနီၣ်ဂံၢ် ၁၉ လၢကီၢ်ပယီၤကဘၣ်လူၤပိာ်ထွဲအသိးန့ၣ် တက့ၢ်.

(င) ဆူကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဒီး ကညီဒီကလုာ်စၢဖျိကရၢ-ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျးသုးမ့ၢ်ဒိၣ် KNU/KNLA

ပှၢ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤဂ့ၤမၤစၢၤ

- ဟွန်တၢ်ဖျဲလၢလၢပှၢ်ပှၢ်ထီၣ်ဘိလၢ ပှၢ်ဟွန်တၢ်မၤဂ့ၤမၤစၢၤဆူပှၢ်တဝါတဖၣ်, ကမျၢၢ်တၢ်ကစီၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ဟွန်ကွၢ်စူၣ်ပှၢ်ဟီၣ် ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်ကရၢတဖၣ် လၢကဆိၣ်ထွဲကမျၢၢ်လၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤခိဖျိ စုကဝဲၤတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်ဒီး တၢ်မၤအၢမၤသီ အဂၤတဖၣ်အယိန့ၣ်တက့ၢ်. မၤသကိးစုၢ်ကိးတၢ်လုာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

- မၤလီၢ်တၢ်လၢ ကိုသရၣ်တဖၣ်ကပတုၣ်ကွံာ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်မၤဆါဖိသၣ်လၢကို, ဟံးကဲဖိသၣ်အခွဲးအယာ်ဒီး ဒိသဒၢအီၤလၢတၢ်စံၣ် ညီၣ်မၤဆါတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်စံၣ်ညီၣ်မၤမဲာ်ဆုးလၢအဂုၢ်အဂၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤဘၣ်လး ဖိသၣ်အခွဲးအယာ်

ထီၣ်သးလၢ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အတၢ်အုၣ်ကီၤ လၢအစံးဝဲ တၢ်သးအုၣ်လီၤကျဲးဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကဟံတအိၣ်ဘၣ် အဖီခိၣ်န့ၣ်ဘၣ်.

- ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်မၤအုၣ်တၢ် နိသးကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အဂီၢ်တဘျီယီၤ ဒီးဟ့ၣ်လီၤက့ၤစ့အိၣ်လိးလၢအကၢကီၣ်ဝဲ အူပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်လၢ အဟီၣ်ခိၣ်လံာ်အုၣ်သးအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတက့ၢ်. တၢ်ကြၢးဟးဆွဲးဝဲ တၢ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ် ခီဖျိတၢ်ဟံပနီၣ်ဝဲ မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢတၢ်န့ၢ်ပၢ်ဟီၣ်ခိၣ်တဖၣ် လၢကီၢ်ပယီၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤတအိၣ်ဘၣ် ဒီးသ့ဝဲတၢ်အံၤနိသးကဟံးန့ၢ်ပုၤန့ၢ်ပၢ်ဘၣ် မိၢ်လုၢ်ပၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တချးတၢ်မၤဝဲ မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤဘၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်သမံသမိးမၤကွၢ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဘၣ်ယးခိၣ်ယၢၤန့ဆၢၣ်ဒီး ပုၤတဝၢတဖၣ်အတၢ်အိၣ်သး ဒီးတၢ်ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါက့ၤ လီၤကဝီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒိအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်တၢ်ကတိၤကျိၢ်အသိး, တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလၢအကၢကီၣ်ဝဲ အူပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ခီဖျိ ခိၣ်ယၢၤန့ဆၢၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး လၢတၢ်တီၢ်ကျဲၤအယိန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဘၣ်ဟးဆွဲး မၤသကိးတၢ်ဒီး ခိပနံၣ်လၢအတၢ်ဘၣ်ထွဲအိၣ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢသးသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဟးဆွဲး တၢ်ကူၣ်ထီၣ်ခူသ့ၣ်သကိးတၢ်ဒီး ကရၢဖိလၢအအိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်, ဘၣ်ဘၢသး မ့တမ့ၢ် သးဖီၣ်စုကဝဲၤအဂၤအကျိၤဒိသိးတၢ်ကမၤကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ် မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤအဂီၢ်
- တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိအူ ဘၣ်ဘၢသးလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ် နိသးအသုတမၤပယွဲဘၣ် လီၤကဝီၤကမျၢၢ် အခွဲးအယာ်တဂ့ၤအဂီၢ် မ့မ့ၢ်တခီ နိသးအဝဲသ့ၣ်ကသ့ဟံးန့ၢ်အမူအဒါအဂီၢ်, ဘၣ်ဘၢသးလီၤဆီ ကဘၣ်ဟ့ၣ်စ့အိၣ်လိးလၢအကၢကီၣ်ဝဲ အူပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်မၤပယွဲအခွဲးအယာ်သ့ၣ်တဖၣ် ခီဖျိအဝဲသ့ၣ်အယိ ဒီးဟံးထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ယးပုၤမၤကမၢ်တၢ်တဖၣ်.

ကညီဂွံဝိခွဲးယာ်ကရူာ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဝဲ ၁၉၉၂ နံၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲလီၤကဝီၤကရၢသဘျီတဖုလၢအအၢၣ်လီၤဟ့ၣ်လီၤအသးလၢကမၤဂ့ၤထီၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သးလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ ခီဖျိမၤနီၣ်မၤယါသဝီဖိတဖၣ်အကလုာ်, ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢကမၤန့ၢ်, ယုန့ၢ်ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိအခွဲးအယာ်အဂီၢ်ဒီး ဟံးဖျိမၤသကိးတၢ်ဒီးသဝီဖိတဖၣ် နိသးကမၤဂ့ၤထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢကဒိသးလီၤအနီၢ်ကစၢ်သးလၢ တၢ်မၤပယွဲတဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤပယွဲပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢပဒီးန့ၢ်ဘၣ်အီၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤအီၤသက့ၤဆးဒး လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဖျါဝဲဝဲ www.khrg.org အပူၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.